DISSERTATIO MEDICA
De
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ,
Oder
Heimwehe:

Quam

Supremi Numinis auxilio adſtante

PERMISSV ET CONSENSV

Magnifici, Excellentiſſimi & Gratioſiſſimi

Medicorum ORDINIS,

In Perantiqua Rauracorum Vniverſitate

PRÆSIDE,

Viro Experientiſſimo, Excellentiſſimo,

DN. JOH. JAC. HARDERO,

Phil. & Med. Doct. Anatom. & Botan. Profeſſ.

Celeb. Sereniſſ. Marchion. Bada-Durlac.

Archiatro, &c.

Ad D. XXII. Jun. Ann. M. DC. LXXXVIII.

Amico eruditorum examini proponit,

JOHANNES HOFERUS,

Alſato-Mylhuſinus.

BASILEÆ, Typis JACOBI BERTSCHII.

VIRIS

Nobiliſsimis, Excellentiſsimis, Experientiſsimis,
Celeberrimis, Clariſsimis

DN. NICOLAO EGLINGERO, Med. Doct. & Theor. Profeſſ. in Illuſtr. Acad. Baſil. Meritiſſ. Ordinis Gratioſ. h. t. Dec. Spectatiſſ.

DN. JACOBO ROTHIO, Med. Doct. & Practic. Profeſſ. Clariſſ. Ord. Medic. Seniori Graviſſ.

DN. JOH. JACOBO HARDERO, Med. D. Anatom. & Botan. Profeſſ. Famigeratiſſ. Sereniſſ. Marchion. Bada-Durlac Archiatr. S. R. I. Acad. Nat. Curioſor. & Patavin. Illuſt. Recuperat. Socio Meritiſsimo.

DN. THEODORO ZVINGERO. Med. D. & Phil. Nat. Profeſſ. Acutiſſ. S. R. I. Acad. Natur. Curioſor. Adjunct. Digniſſ. Dict. Ariſtoteles, Hoſpiti Gratioſiſs.

Fautoribus, Præceptoribus, Studiorum Promotoribus
Benigniſsimis,

ut &

Viro Reverendo & Doctiſsimo

JOH. PHILIPPO HOFERO, A. L. M. Eccl. Mylhuſ. Paſtor. vigilantiſſ. Fratri plurimùm honorando.

Progymnaſma hoc Academicum in debitæ obſervantiæ Symbolum ut decet & par eſt,

L. M. Q.

S. F. Author.

Q. D. B. V.

§. I.

DVm ego nuper poſt intermixta, ut fieri par eſt, ſtudiis gaudia, exhortatu & Conſilio Magnorum Virorum de exhibendo ſpecimine quodam publico ſollicitus, incomprehenſibilem Rerum Medicarum varietatem attento inſpicerem animo, dubius omninò hæſi, quamnam diſſerendi materiam eligerem, quodve argumentum diſputatoriæ exercitationis gratia ventilarem? Varia enim ſe ſe ſtatim obtulerunt, in quibus enodandis vires ingenii ſufficienter explorare potuiſſem, themata, de quibus hinc diu multumque cogitabam. Subinde etiam iſtas interrupit cogitationes tenuitatis meæ, leviumque in ſublimioribus his ſtudiis profectuum conſcientia; quin eadem me primitus à tali propoſito abſterrere conabatur, idque potuiſſet omninò, niſi perſuaſus mihi fuiſſem, conatus hos qualescunque & Patronis, & Præceptoribus & Amicis æqualiter placituros. Inter has verò curas oppidò in mentem venerunt hiſtoriæ quorundam juvenum, ita afflictorum, ut niſi in Patriam revecti eſſent, ſive febri, ſive Tabe conſumpti, ſupremum

premum in exteris oris diem obiviſſent. Morbum hinc judicavi, qui quò minùs à Medicorum ullo hucuſque explicatus eſt, eò magis deſcribi & exponi mereretur.: quod equidem diſſertatione hâc à me utcunque præſtitum credo, non tamen ita, ut vel mihi promittere, vel Lectori Benevolo perſuadere auſim, me narrationem affectus ſive adcuratam, ſive perſpicuam, ſive perfectam erroribusque vacuam exhibuiſſe; deficiunt certè plura ad hiſtoriam morbi pertinentia, multa confusè tradita, neque pauca erronea; ſingulorum nihilominus veniam & peto & ſpero, modò Lectoris æquitas perpendere dignabitur, & juvenem hæc ſcripſiſſe, & primum de nova materia diſſeruiſſe, ut ſaltem experiretur, non quantum jam ferre recuſent humeri, ſed quantum olim valituri ſint.

§. II.

Negotium itaque hoc ut decenti animo aggrediar, Nomen ipſum ante omnia ſe ſe conſiderandum offert, quod equidem Helvetii vernaculâ linguâ affectui dudum impoſuerunt, ex dolore amiſſæ dulcedinis Patriæ deſumptum, dum appellarunt das Heim-weh; quaſi doleant hoc morbo decumbentes, non niſi, quia aurâ patriæ jucundâ deſtituuntur, aut ſe eâ nunquam amplius uſuros ſibi imaginantur. Hinc & cum Helvetii in Galliis affectu hoc ſæpe prehendantur, apud eandem quoque Nationem appellari meruit la Maladie du Pays. Caruit autem hucuſque peculiari nomine in Medicina, quod à nullo, quantum quidem ego novi, Medico hactenus vel probè obſervatus, vel ſtudioſè expoſitus ſit; adeò ut de eodem primus ego prolixiùs dicturus, primus ſimul nomen indere neceſſe habuerim, quale quid ante me quoque feciſſe novi omnes, quibus res quædam

dam nova exponenda incubuit. Neque verò de nomine deliberanti convenientuis occurrit, remque explicandam præciſius deſignans, quam *Noſtalgias* vocabulum, origine græcum, & quidem duabus ex vocibus compoſitum, quorum alterum Νόςος Reditum in Patriam, alterum Α'λγος dolorem aut triſtitiam ſignificat: Vt adeò ex vi vocis Νοςαλγία deſignare poſsit triſtem animum ex reditûs in patriam ardenti deſiderio oriundum. Si cui verò magis arrideat Νοςομανίας aut Φιλοπατριδομανίας appellatio, perturbatum animum ob impeditum in Patriam à qualicunque cauſa reditum denotans, per me omninò licebit.

§. III.

Noſtalgia autem, quantum quidem ego in rei obſcuritate percipere poſſum, eſt ſymptoma imaginationis læſæ, à ſpiritibus animalibus unicas ferè vias motu ſuo per albos ſtriatorum cerebri corporum tractus, centrique ovalis tubulos repetentibus, hincque unicam potiſsimùm eamque perpetuam repetendæ patriæ ideam in anima excitantibus oriundum, variis ſimul aliis nunc vehementioribus, nunc mitioribus ſymptomatibus ſtipatum. In qua deſcriptione adfectum inter ſymptomata imaginationis læſæ colloco, neque enim exiſtimo, quenquam adcuratè attendentem aliò melius relegare poſſe. Imaginationem autem lædi, facilè patet ex eo, quòd homines ita laborantes à paucis objectis externis moveantur, nihilque fortiorem impreſsionem efficiat, quàm patriæ repetendæ deſiderium. Cùm enim illa animæ facultas in naturali ſtatu indifferens ſit, ad quævis occurrentia objecta excitari, moveri, ideasque formare, ſequitur omnino, eandem

 immınui

imminui ſi ad pauca excitetur, ſique ſpiritus animales unos ſaltèm cerebri tractus continuè permeando, ſolùm quoque unius objecti ideæ formandæ occaſionem præbeant. Neque litigabo multum, ſi quis hic delirii melancholici & quidem fixi aliquid admiſceri contendat, dum enim ſpiritus diu multumque circa unam ſaltem ideam in mente ſuſcitandam ſunt occupati, vix aliter fieri poteſt, quin tandem iidem aut fatigati, aut ex parte exhauſti perturbentur, inconcinne moveantur, phantaſmataque varia ſive circa unum, ſive circa diverſa objecta commoveant.

§. IV.

Explicata morbi eſſentiâ, proximum eſt ut illiusdem ſic deſcripti exiſtentiam demonſtrem; ſed quomodo hoc melius, quam exemplis & hiſtoriis? quorum equidem prolixum numerum audire, cuicunque cum copiarum in Galliis Helveticarum centurionibus pauliſper converſari datur. Nuper & ex Viro fide digniſsimo percepi, in Baſilienſi hac civitate olim ſtudiorum causâ degiſſe juvenem egregiæ indolis Bernatem, qui per aliquantillum tempus triſtem ſe præbens, tandem in morbum incidit, continua ſed non adeò ardente febre ſtipatum, anxietates cordis ſeſe miſcuiſſe, indiesque pejora ſymptomata adveniſſe, è quibus domeſtici imminentem brevi mortem ſuſpicantes publicas jam pro eo preces fundere curaverint; tandem verò Pharmacopœum adveniſſe, ex præſcripto Medici clyſma infuſurum, eumque, quamprimùm ægri ſtatum, dicta factaque cognoverat, conſuluiſſe, ut lecticâ ſtatim conducendâ æger, quantumcunque imbecillis & moribundus videatur, in Patriam remitteretur, morbum non eſſe alium, quàm Noſtalgiam, quæ nullum admittat

mittat remedium, præter reditum in patriam. Quo audito conſilio, obſervatâque ſimul eidem obediendi promptitudine in domeſticis, æger jam ſemimortuus ſpiritum liberiùs ducere, ad quæſita commodiùs reſpondere, animique majorem tranquillitatem oſtendere cœpit. Vix autem milliaribus aliquot ab urbe noſtra fuit, cùm ſymptomata jam omnia tantùm penitùs non remitterent, remiſerunt certè in totum, integræque ſanitati reſtitutus fuit, antequam Bernam ingreſſus eſſet. Neque diu abhinc eſt, ex quo Ruſtica quædam agri Baſilienſis ex alto delapſa, adeò graviter lædebatur, ut pro mortua ſublata, atque in Noſodochium deportata, per aliquot dies ſine ſenſu & motu jaceret: tandem autem uſu Remediorum tam Pharmaceuticorum quàm Chirurgicorum ad ſe rediit paulatim, cumque videret, inter aniculas ſe verſari rixoſas & querulas, Noſtalgiâ ſtatim correpta, cibos atque medicamenta ſingula, quibus ob virium magnum languorem maximè indigebat, reſpuit, frequenti ejulatu nihil aliud ingeminans, quàm **Ich wil heim/ ich wil heim/** neque ad interrogationes quaſcunque aliud reſpondens, quàm idem illud **ich wil heim.** Tandem ergò à parentibus licèt maximè imbecillis domum eſt delata, ubi intra paucos dies, nullius ferè medicamenti ope integerrimè convaluit. Nota ſunt & alia exempla, quæ pariter adducere poſſem, niſi rem ſufficienter jam demonſtratam crederem, aus aliàs brevitati ſtuderem.

§. V.

Ex dictis haud difficulter conjicitur, ſubjecta hujus Affectus imprimis juvenes eſſe, atque Adoleſcentes exteras in Regiones miſſos: neque tamen

eos

eos omnes & ſingulos, nec multos quoque eſſe notamus, ſed eos præprimis, qui domi ſibimet vivere tenebantur, omni in publicum prodeundi aut honeſta etiam ſodalitia frequentandi libertate deſtituti. Hoc enim educationis more fit, ut liberi benè aliàs nati, probèque habiti, ſed nullo hominum conſortio aſſueti, cùm ad exteras nationes emittuntur, peregrinis moribus, ac vivendi rationibus adſueſcere, materniqúe lactis oblivíſci neſciant, timidi præterea exiſtant, atque unicè dulci patriæ memoriâ delectentur, donec tandem peregrinæ auræ tædio capti, vel diverſis incommodis afflicti, noctu diuqúe reditum in patriam meditentur, & cùm ab eo prohibentur, ſenſim ac ſenſim in eum affectum incidant. Sunt qui hunc morbum Nationi Helveticæ, inqúe ea inprimis Bernenſis Reipublicæ Civibus & ſubditis Endemium eſſe perhibent; ſed enim falſum hoc eſſe, partim exemplum ſuperius allatum docuit, partim obſervationes aliorum commonſtrant. Quamvis non negârim, plures omninò ex hoc, quàm ex illo Nationis pago malum illud pati. Sed & in reliquis Europæ Gentibus taliter affectos crediderim, apud quos aliâs haud pauci, ut Obſervatores Medici Celeberrimi adnotârunt, ex ſola mortis imaginatione conſtanti & pertinaci vel in morbos periculoſos inciderunt, vel vitæ terminum prorſùs accelerarunt. Si tamen Helvetica progenies omnium frequentiſsimè hoc ſymptomate prehendantur, neſcio an juſculi matutini in peregrinando defectus, aut lactis Gentilis, quâ ſaginata natura ſubinde carere neſcit, penuria, aut quod his potius eſt prohibitus libertatis patriæ uſus, aut quid aliud accuſandum veniat.

§. VI.

§. VI.

Partem quod concernit affectam, eam non aliam eſſe cuivis patet, quam ubi imaginativæ animæ facultati in actûs deducendæ occaſio datur. Cùm verò mens nihil imaginari poſsit, niſi corporeum, ac imaginando ad corpus ſe convertat, objectique corporei imaginem contempletur, benè hinc conſequi arbitror, eam cerebri partem, in qua tales objectorum imagines per certum ſpirituum animalium motum repræſentantur, primariò affici: Hæc verò pars cerebri à quibusdam centrum ovale vocatur, quod per me quidem licet, ego verò hactenus dicere malui, intimam cerebri partem infinitis ex fibrillis nerveis conſtantem, in quibus ſpiritus continuò undulantur, affligi.

§. VII.

In cauſis Noſtalgiæ enodandis, proximæ & remotiorum habenda ratio, ſingulas enarrabo, prout unam ex altera fluere ac derivari concipio. Et quidem proximam exiſtimo eſſe ſpirituum animalium continuam ferè vibrationem per eas meditullii cerebri fibras, in quibus veſtigia idearum Patriæ impreſſa adhuc hærent. Hæc autem veſtigia adeò fortiter à frequenti Patriæ meditatione, ejusque repræſentatione impreſſa credo, ut ſpiritus animales dein ſponte eadem jugiter ſequantur, ſicque animam ad contemplandam Patriæ imaginem continuò ſuſcitent. Non ſecus atque obſervamus in ſomno frequenter ſuggeri ideas rerum, quæ vigilantibus obvenerunt, impreſsionemque profundiorem fecerunt. Spiritus nimirum animales, ſi vias quasdam cum aliqua contentione penetrârunt, easque tantillum dilatârunt, ſuæ relicti libertati, quod in ſomno contingit, priſtinas

ſtinas vias facilè inveniunt, priſtinos motus alacriter edunt, priſtinasque ſic ideas jugiter regerunt. Neque tamen in ſomno tantùm hoc contingit, quin & vigilantes, (ſi diu multumque circa idem objectum imaginativam animæ facultatem exercuerunt, & ſpiritus ad frequenter percurrendos eosdem tractus adſuefecerunt, porosque ac tubulos, in quibus Spiritus iidem acceptum ab objectis motum determinatum exerunt, dilatârunt,) idem planè objectum ſibi vel ultrò ſæpiſsimè obverſans deprehendent, dum ſpiritus conſuetos ſuos motus tantùm non continuè edent. Atque ubi hæc ita fiunt, ſpiritus ipſi ab aliis objectis vix amplius movebuntur, vel etiamſi moveantur, anima tamen circa Patriæ ideam unicè occupata, ad eos motus, vel nihil vel parùm, aut obiter ſaltem attendit; planè ſicut illis accidere ſolet, qui ex profunda meditatione in ecſtaſin rapti minùs ſentiunt, non vident adſtantes, nec audiunt eosdem obloquentes, etſi enim ab hisce motibus externis ſenſoria vellicentur, anima tamen alienis occupata ad illos motus minimè attendit.

§. VIII.

Cauſæ remotiores ſive antecedentes internæ, aliis Proegumenæ, variæ omninò ſunt in corpore latentes, quæ animum ad repetendas Patriæ ideas ſuſcitare valent. Inprimis autem hic morbus aliquis præcedens, qualiscunque is ſit, modò vel periculum vel diuturnitatem minitetur, occaſionem Noſtalgiæ præbet, in quibus morbis l. malè tractati, vel commodo miniſterio deſtituti, facilè triſtes redduntur, Patriam continuò meditantur, ac ob perpetuam illius repetendæ cupidinem tandem in hoc malum incidunt. Cauſſæ antecedentes externæ, ſive procatarcticæ

tarcticæ ex mutata vivendi ratione derivari debent. Aëris primùm varietas haud parum ad diſpoſitionem ſanguinis & ſpirituum pervertendam contribuit: plurimum faciunt peregrini mores, diverſiſsima victûs ratio, quibus & varia alia obvenientia incommoda, injurias illatas, & ſexcenta alia addere liceret. Juvenes enim ſi patrios mores, delitias, aliasque vivendi conſuetudines ita imbiberunt, ut iis tenaciter obhæreant, in exteras regiones emiſsi, alienis moribus victuique adſueſcere neſciunt: plures eorum, tametſi quandoque ſibi vim inferre conentur, id tamen à ſe impetrare haud valent, quin à levi malo aut incommodo occurrente non niſi Patriæ dulcedinem ſibi ob oculos ponant, ad animum revocent, ac ſic ex continuo in Patriam revertendi deſiderio ad affectum diſponuntur, imò eodem planè corripiuntur, niſi brevi reditus concedatur.

§. IX.

Signa diagnoſtica, quæ Noſtalgiam imminentem indicant, ex ipſa juvenum conditione petenda: ſi enim triſtes frequenter obambulent, ſi peregrinos averſentur mores, ſi faſtidio exterarum converſationum capiantur, ſi naturâ ad melancholiam inclinent, ſi jocos aut leviſsimas injurias, vel exigua incommoda alia ægerrimo ferunt animo, ſi avari ſunt, ſi patriæ delitias jactitent frequenter, atque omnibus peregrinis præferant, & quæ ſunt alia: certè ii ad Noſtalgiam maximè diſpoſiti ſunt judicandi, imò ſi injurias pati cogantur, ſi morbo aliquo afficiantur, & inde triſtes ac meditabundi Patriam auram anhelent, affectum jam imminere probabile eſt. Quæ autem præſentem jam morbum indigitant ſigna, ſunt varia, inprimis triſtitia continua, Patriæ meditatio unica, ſomnus perturbatus vel vigiliæ etiam conti-

muæ, virium dejectiones, famis ſitisque ſenſus immi-
nutus, anxietates, vel etiam palpitationes cordis, ſu-
ſpiria frequentia, ſtupiditas quoque animi, ad nihil
penè quàm Patriæ ideam attenti : quibus dein acce-
dunt morbi varii, ſive affectum præcedentes ſive
conſequentes, prout ſunt Febres continuæ & inter-
mittentes, contumaces ſatis, nî ægri deſiderio ſatisfiat.

§. X.

Neque difficile eſt modum explicare, quo ſym-
ptomata Noſtalgiam conſequentia fiant; quantum n.
ad morbos antecedentes ſpectat, eorum ætiologiam
hîc tradere nihil attinet. Ad reliqua v. explicanda prę-
ſupponimus in Noſtalgia animum unicè intentum eſſe
in reditum in patriam; Hoc objectum dein continuò
repræſentatum, tandem ſpiritus animales quaſi fixos
reddit, aut potiùs ad unum ſemper motum, non niſi il-
lius objecti ideam excitantē, directos. Quo fit ut ad oc-
curſum aliorum objectorum ſegnes, debitam in ſenſo-
rio communi vibrationem fibrillarum, animæ actus
ſuſcitaturam, perficere nequeant. Quin & ob eandem
rationem ſpiritus in cerebro nimis occupati, ſufficienti
copiâ & juſto cum vigore per nervorum inviſibiles
tubulos ad omnes partes influere, earumque actiones
naturales juvare nequeunt. Adeò ut hinc ſenſatio
appetitus non rectè procedat, aut, etiamſi appetui
qualicunque alimenti aſſumtione ſatisfiat, menſtru-
um tamen ſtomachicum, ob ſpirituum animalium
defectum, iners redditum cibos imperfectè ſolvat,
crudiorique chylo anſam præbeat; qui crudior chy-
lus poſtmodum in ſanguinem intromiſſus, ſerum
viſcidum producit, ex ſero tandem viſcido parci ſpiri-
tus animales gignuntur, lymphaque tenacior evadit.
Spiritus verò animales ubi in parcâ copiâ regeneran-
tur, ſimulque ob continuantem mentis quaſi Ecſta-

ſin

ſim in cerebro conſumuntur, ſenſim ac ſenſim motus voluntarii partim, partim & naturales torpeſcunt, languor totius oboritur, circulatio ſanguinis hebeſcit, ſanguis, ob particularum inſufficientem volatilitatem, craſſior redditur, ſicque ad coagulationem recipiendam aptus, cor ſegnius movendo, vaſaque diſtendendo, anxietates procreat. Febres etiam inprimis lentas, glandularum obſtructionibus (à ſero minus volatili viſcido, crudo, &, ſi placet, acido oriundis) anſam dando, producit. Tandem & ſpiritus nimium conſumendo, actionibus omnibus hebetatis, mortem accelerat. Hæ certè vires ſolius imaginationis eſſe poſſunt, quas qui credere neſcit, legat ſaltem eos, qui de imaginationis viribus ſcripſerunt, inprimis autem Obſervationes egregias *Henrici ab Heers*.

§. XI.

Ex dictis facile eſt colligere, qualisnam in hoc affectu prognoſis ſit inſtituenda. Sanabile malum eſt, ſi remedium debitum adhiberi poteſt; inſanabile & lethale, vel ſaltem maximè periculoſum, ubi media deſunt, quibus ægri deſiderio ſatisfieri licet. Symptomata comitantia augent ſæpè periculum, inprimis ſi febris continua eaque ardens aut maligna ſimul adſit. Si æger recuſet iter, malum diuturnum pronunciandum, lentâ remediorum operatione tollendum.

§. XII.

In curandi methodo ad Indicationes eſt attendendum, quarum duas præcipuè facio, Imaginationem læſam corrigendam, & Symptomata mitiganda. Quantum ad imaginationem læſam, ſi nondum radices egit profundas, ſi malum in principio ſaltem, aut imminens, ſi vires adhuc conſtantes, ſi febris abeſt, nihilque aliud impediat, purgans ante omnia exhiberi poterit, quo ſaburra cruditatum in primis viis colle-

ctarum è corpore eliminetur, ſive dein illud ſub forma pilularum cephalicarum, aut mercurialium, ſive ſub formâ pulveris, ſive etiam ſub formâ vini medicati per vices ſumendi, fiat, parũ intereſt. Nauſeâ tamen præſente, & ubi ventriculus animadvertitur viſcidâ blennâ onuſtus, præſtat vomitorium aliquod inprimis antimoniatum exhibere. Poſthæc ſi æger plethoricus exiſtat, venæ brachialis majoris ſectio cònducit. Symptomatibus autem pro re nata occurrendum, ubi vires disjectæ, mixtura cardiaca ſola cum Confect. Alkerm. complet. aut Confect. Catechu cochleatim haurienda præſcribatur; præſente autem febre continuâ, diaphoretica fixa cum cardiacis mixta frequenter ſunt exhibenda; non omiſsis volatilibus, ubi ſanguinis ad coagulationem diſpoſitio, cum anxietate præcordiorum, cordisque palpitatione animadvertitur. Inquietudines perpetuæ, vigiliæ continuæ, internis quidem emulſionibus hypnoticis, externis verò balſamis cephalicis, Hyoſciam. ol. atq; opio alteratis, quibus tẽpora ac vertex illiniri poſſunt. Si febris ſit intermittens, ea ſuis remediis frangenda, tollenda. Inter hæc ſpes facienda reditûs in patriam, quamprimum vires aliqualiter reſarcitæ peregrinationis moleſtiæ ferendæ pares videantur: Conſortia frequentia ſunt addenda, quibus imaginatio ægri à pertinaci illa idea avellitur. His tamen & pluribus aliis ad eundem ſcopum collimantibus, ſi phantaſma repetendæ patriæ nihil minuatur, Æger ſive Rheda, ſive Lectica, ſive quacunque alia commoditate, quantumcunque imbecillis & debilis in patriam confeſtim mittatur. Certum enim & plurimis hactenus exemplis comprobatum, omnes ſic dimiſſos, vel in ipſo itinere, vel ſtatim poſt reditum convaluiſſe, ac è contrario plures, quibus media in patriam redeundi defuerunt,

ſenſim

ſenſim exhauſtis ſpiritibus, animam efflâſſe, alios etiam in Deliria, tandemque Maniam ipſam incidiſſe. Quin haud ita pridem à Pariſienſi Mercatore mihi relatum, ſe famulum Helveticum habuiſſe, qui aliquando triſtis & melancholicus fuerit, ut appetitu proſtrato laborare inceperit, tandem eum ad ſe veniſſe atque inſtantibus precibus dimiſsionem, cujus ſpem ſibi nullam antea facere poterat, petiiſſe. Quam cum Mercator ſtatim concederet, famulus ex ſubitaneo gaudio multùm mutatus, phantaſma hoc intra aliquot dies animo excuſsit, atque poſtmodum Pariſiis manſit, affectu hoc nunquam amplius correptus.

I.

Ad Præſtantiß. & Doctißimum

DN. RESPONDENTEM.

Qvis tecum poſſet paribus certare lacertis?
Qui ingenio magnus, quemque Minerva ſacra
Præclarâ erudiit Muſarum & Apollinis Arte,
Qui ingenii miras nunc quoque pandis opes.
Doctus ades nobis nec quicquam poſſumus unquam,
Nî meritas laudes hic celebrare tuas;
Optatum exerit hoc ſpecimen tua junior ætas,
Hinc cedet palma & laurea parta Tibi.

J. H. S. Th. St.

II.

HElveticæ quisquis peregrino in limite genti
Inſano patriam dicis amore peti,
Si ſapis, Helvetiam poſthac laudare memento,
Quæ gentem immemorem non ſinit eſſe ſui,
Sin immane putas vitium, mirabere gentem
Quæ vitio antidotum repperit ipſa ſuo

Hoc

Hoc dabit HOFERUS, cujus jam pagina prodit,
Quâ patrium Helvetius corrigit ipſe malum.

P. ANCILLON Metenſ. Med. Cult.

III.

WAhr ſagte Cicero, (die Römſche Redners Zung)
Daß nichts dem Vatterlandt / ſey Schätzbahr gleich zu achten;
Entfernte macht es Kranck / ſo darnach ſehnlich trachten/
Wann die dort wieder ſeyn/ haben ſie linderung.
Diß zeigt Herr Hofer (der / auß Æſculaps Geſchlecht)
Durch dieſe Blätter hier / wie ſolche Lieb entſpringet/
Wie ſolche nach und nach/ den Leib zur Kranckheit zwinget/
Wie ſolche zu curiren, das lehret er hier recht/
Ey ſo! ſo fahr er fort / ſo fliegt man zu den Sternen/
Wann man ſich übt wie er / die Künſten zu erlehrnen.

J. C. BARCKHAUSEN, Weſtphalus.

IV.

DEſino mirari, cur hoc deſcripſeris ἄλγ☉,
Eſt ratio, nemo quam cogitavit adhuc;
Nullus enim melius de re diſcurrere novit,
Quàm cui nonnunquam contigit ipſa quoque.
Sic amor ad Patriam in Studiis properare coëgit
Te, ſic is calcar ſedulitatis habet.

P.
J. B.

V.

IGnoſcas, volui longum Tibi dicere carmen,
Sed mea vena tacens arida facta manet.
Non fingam carmen, pro carmine vota reponam,
I pede ter felix victor ovante domum.

N. T. M. S.

FINIS.